

VNS 8/2025 vp ja VNS 9/2025 vp Valtioneuvoston selonteot kansallisesta energia- ja ilmastostrategiasta ja keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmasta; Suomen ympäristökeskuksen asiantuntijalausunto, TaV 6.2.2026

Sampo Soimakallio
kehittämispäällikkö

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

Pidä kiinni hyvästä · Bevara det goda · Cherish the good
Syke 30

KUVA: ADOBE STOCK

Energia- ja ilmastostrategia

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

Pääviestit energia- ja ilmastostrategiasta (1/4)

- Suomen toimiminen osana EU:ta ja kansainvälistä yhteisöä Pariisin sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi on erittäin tärkeää, eivätkä Suomen ilmastolain tavoitteet ole globaalisti oikeudenmukaisen kontribuution huomioiden liian tiukkoja.
- Strategiassa ei esitetä toimenpidekokonaisuutta, jolla voidaan saavuttaa kansallisia ilmastotavoitteita tai sitovia EU-velvoitteita.
- Kuilu hiilineutraaliustavoitteeseen vuonna 2035 on politiikkaskenaariossa (WAM) 34 Mt CO_2-ekv.
- Lisäksi Suomi jää EU:n maankäyttösektoria koskevista sitovista velvoitteista vuoteen 2030 mennessä kumulatiivisesti (2021-2030) arviolta 170-200 Mt CO_2-ekv. Tavoitteiden saavuttamatta jättämisen kansantaloudelliset seuraamukset eivät ole tiedossa, eikä niitä ole strategiassa huomioitu.

Pääviestit energia- ja ilmastostrategiasta (2/4)

- Vuoden 2030 jälkeen päästövähennykset perustuvat suurelta osin biogeenisen hiilidioksidin talteenottoon savukaasuista tai teollisista prosesseista ja sen pysyvään varastointiin, eikä tähän liittyviä riskianalyysejä teknologian hyödynnettävyyden tai ohjauskeinojen suhteen ole esitetty.
- Maankäyttösektorin päästöt kasvavat edelleen nykytilanteesta vuoteen 2035 saakka erityisesti esitetyissä skenaarioissa oletettujen metsien lisääntyvien hakkuiden seurauksena. Maankäyttösektorilla on paljon kustannustehokasta potentiaalia vähentää päästöjä ja kasvattaa nielua.
- Ilmastolain mukaisia tavoitteita ei voida saavuttaa ilman hakkuiden vähentämistä nykytasosta, mutta strategiassa ei esitetä toimia hakkuiden vähentämiseksi.

Pääviestit energia- ja ilmastostrategiasta (3/4)

- Strategiassa ei linjata uusista veromuutoksista, mikä on ongelmallista, sillä ilmastotavoitteisiin pääsy vaatisi tehokkaita taloudellisia ohjauskeinoja, erityisesti maankäyttö-, liikenne- ja työkonesektoreilla.
- Strategian toimet vaikuttavat vain vähän maatalouden päästöihin, joiden vähentämiseksi päästövähennystavoitteet tulisi saada vahvemmin CAP-valmisteluun.
- Taakanjakosektorin päästövähennystavoitteita ei tulla saavuttamaan ilman parempia verokannusteita ja esitetyn lisärahoituksen toteutumista. Esimerkiksi raskaan kaluston (kuorma-autot ja työkoneet) päästövähennykset logistiikassa ja teollisuuden keskittymissä eivät vielä etene markkinaehtoisesti ilman infratukia ja investointikannustimia.

Pääviestit energia- ja ilmastostrategiasta (4/4)

- Strategia listaa yksittäisiä energiaturvallisuustoimenpiteitä, mutta siitä puuttuu kokonaisvaltainen hallinnonalat ylittävä lähestymistapa energiaturvallisuuden hallintaan.
- Strategiassa esitetyissä skenaarioissa ei ole huomioitu ilmastonmuutosta, sen sosioekonomisia vaikutuksia ja siihen sopeutumista, eikä strategia siten pysty ottamaan kantaa ilmastonmuutokseen liittyviin riskeihin tai niiden hallintaan.
- Oikeudenmukaisuus on strategiassa käsitelty varsin kapeasti tavoitteena turvata energiansaanti kaikilla alueilla. Sosiaalisten vaikutusten huomioon ottaminen myös lyhyellä aikavälillä olisi tärkeää paitsi toimien hyväksyttävyyden kannalta, erityisesti yhteiskunnan eriytymiskehityksen torjumisessa.

Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma (KAISU)

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

Päiviestit KAISUsta

- Suunnitelma ei ole riittävän kunnianhimoinen, jotta sen avulla voitaisiin varmistaa taakanjakosektorin päästövelvoitteiden saavuttaminen erityisesti, kun huomioidaan LULUCF-velvoitteiden jäämisestä taakanjakosektorille siirtyvä mittava vaje.

- Lisätoimia tarvitaan kaikilla sektoreilla, erityisesti liikenteessä, maataloudessa ja työkoneissa.

- Oikeudenmukaisuus olisi otettava monipuolisesti huomioon myös lyhyen aikavälin ilmastotoimien suunnittelussa.

Pidä kiinni hyvästä • Bevara det goda • Cherish the good
Syke 30

Teemme tiedolla toivoa.

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute